

Sygn. akt VI Gz 292/18

POSTANOWIENIE

Dnia 5 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Renata Bober

Sędziowie: SO Anna Harmata

SO Marta Zalewska (spr)

Protokolant: asyst. sędz. Joanna Gołąbek

po rozpoznaniu w dniu 5 października 2018 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku dłużnika (...) S.A. w N.

w przedmiocie umorzenia przyśpieszonego postępowania układowego oraz otwarcia postępowania sanacyjnego

na skutek zażalenia dłużnika na postanowienie Sądu Rejonowego w Rzeszowie V Wydział Gospodarczy - Sekcja ds. restrukturyzacyjnych i upadłościowych z dnia 3 lipca 2018 r. V GRp 4/18

postanawia:

1. uchylić pkt II zaskarżonego postanowienia i sprawę przekazać w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu Wydział V Gospodarczy Sekcja ds. Restrukturyzacyjnych i Upadłościowych w R.;
2. w pozostałej części oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 3 lipca 2018 r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie V Wydział Gospodarczy Sekcja ds. Restrukturyzacyjnych i Upadłościowych umorzył przyśpieszone postępowanie układowe (pkt I), oddalił wniosek o otwarcie postępowania sanacyjnego (pkt II)

Sąd Rejonowy ustalił, że postanowieniem z dnia 4.04.2018 r. zostało otwarte przyśpieszone postępowanie układowe w stosunku do (...) S.A. z/s w N.. Pismem z dnia 16.05.2018 r. dłużnik złożył uproszczony wniosek o otwarcie postępowania sanacyjnego wraz z wnioskiem o umorzenie przyśpieszonego postępowania układowego. Postanowieniem z dnia 28.05.2018 r. Sędzia Komisarz zezwolił na umorzenie przyśpieszonego postępowania układowego. W uzasadnieniu w/w wniosku, dłużnik podniósł, iż spełnia wymogi do otwarcia postępowania sanacyjnego gdyż:

- 1) posiada wielu wierzycieli,
- 2) jest niewypłacalny w rozumieniu art. 11 ust 1 p.u. w zw. z art. 6 ust. 1 i 2 pr. r., gdyż utracił zdolność do wykonywania swoich wymaganych zobowiązań pieniężnych,

3) w trakcie restrukturyzacji będzie w stanie na bieżąco zaspakajać koszty postępowania oraz zobowiązania powstałe po dniu jego otwarcia dzięki sprzedaży części zbędnych nieruchomości i ruchomości, redukcji zatrudnienia, redukcji kosztów marketingu oraz pozyskiwania dodatkowego restrukturyzacyjnego kredytu obrotowego na zasilenie bieżących potrzeb produkcji.

Ponadto dłużnik wskazał w uzasadnieniu, że przyczyną wniosku o zmianę trybu prowadzenia postępowania restrukturyzacyjnego jest:

- przedłużająca się procedura udzielenia spółce kredytu restrukturyzacyjnego,
- wszczynanie przez byłych pracowników postępowań egzekucyjnych co skutkowało znacznym pogorszeniem sytuacji finansowej dłużnika polegającej na braku środków na zakupy materiałów do produkcji i płace robotników oraz nie regulowania bieżących zobowiązań.

Dodał ponadto, iż w związku z pogorszeniem się sytuacji finansowej dłużnika z powodu braku pieniądza obrotowego od czasu otwarcia przyśpieszonego postępowania układowego dłużnik nie stracił jeszcze zdolności do zaspakajania kosztów postępowania to traci zdolność do zaspakajania zobowiązań powstałych po jego otwarciu. Wskazał na zakończenie, że celem postępowania sanacyjnego jest uniknięcie ogłoszenia upadłości dłużnika przez umożliwienie mu głębokiej uzdrawiającej restrukturyzacji jego przedsiębiorstwa i w efekcie zawarcie układu z wierzycielami przy zachowaniu ich słuszych praw.

Rozpoznając wnioski dłużnika Sąd postanowił na podstawie art. 325 ust. 1 pkt 2 p.u. umorzyć przyśpieszone postępowanie układowe. Natomiast Sąd Rejonowy nie znalazł podstaw do uwzględnienia wniosku o otwarcie postępowania sanacyjnego. W ocenie Sądu Rejonowego brak jest w chwili obecnej podstaw do przyjęcia, że dłużnik posiada zdolność do bieżącego zaspokajania kosztów postępowania i zobowiązań powstałych po jego otwarciu. Wskazał Sąd, że przesłanka wskazana w art. 8 ust. 2 prawa restrukturyzacyjnego podlega badaniu w przypadku wszystkich postępowań restrukturyzacyjnych i stanowi podstawę do odmowy otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego. Podkreślił, że w niniejszej sprawie sam dłużnik w uzasadnieniu swojego wniosku wskazał, że utracił zdolność do zaspokajania zobowiązań pozostałych po jego otwarciu. Zdaniem Sądu o braku środków do prowadzenia postępowania restrukturyzacyjnego przez dłużnika świadczy to, że nie reguluje on już swoich zobowiązań po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego na łączną kwotę 4452,55 zł, o czym świadczy pismo wierzyciela (...) S.A. w P. skierowane do Nadzorca Sądowego. Sąd wskazał również na fakt zatrudnienia przez dłużnika 36 pracowników z miesięcznym funduszem płac w wysokości 130.000 zł oraz okoliczność, że posiada on w kasie oraz na rachunkach bankowych 1.200 zł i nie uzyskał bieżącego kredytu restrukturyzacyjnego. Według Sądu powyższe okoliczności świadczą o braku zdolności dłużnika do bieżącego zaspokajania kosztów postępowania. W tym stanie rzeczy, przyjmując, że dłużnik w żaden sposób nie udowodnił, by był w stanie zaspakajać na bieżąco koszty postępowania i zobowiązania powstałe po jego otwarciu, Sąd na podstawie art. 8 ust. 1 pr. r. oddalił wniosek o otwarcie postępowania sanacyjnego.

Na powyższe postanowienie zażalenie złożył dłużnik (...) S.A. zaskarżając je w całości.

Skarżący zarzucił naruszenie następujących przepisów:

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 209 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. poz. 978 z późn. zm.; dalej: pr. rest.) poprzez niewłaściwą ocenę zebranego materiału, że brak jest środków do prowadzenia postępowania restrukturyzacyjnego z powodu nieuregulowania nowych zobowiązań powstałych po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego na łączną kwotę 4.452,55 zł oraz, że w kasie dłużnika oraz na jego rachunkach bankowych posiada on 1.200 zł i nie uzyskał on bieżącego kredytu restrukturyzacyjnego, a na wypłatę wynagrodzeń dla 36 pracowników potrzebuje 136.000 zł. miesięcznie, która to ocena miała istotny wpływ na wynik sprawy, gdyż stanowiła przyczynę niewłaściwego zastosowania przez Sąd meriti normy prawnej z art. 8 ust. 2 pr. rest.;

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 209 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. poz. 978 z późn. zm.; dalej: pr. restr.) poprzez niewłaściwą ocenę zebranego materiału, że skutkiem otwarcia postępowania sanacyjnego będzie pokrywdzenie wierzycieli - przesłanka negatywna na podstawie art. 8 ust. 1 pr. restr.

- art. 3 pr. restr., poprzez umorzenie jednej z form postępowania restrukturyzacyjnego i nie danie dłużnikowi szansy uniknięcia ogłoszenia upadłości dłużnika przez umożliwienie mu restrukturyzacji w drodze zawarcia układu z wierzycielami, a w przypadku postępowania sanacyjnego - również przez przeprowadzenie działań sanacyjnych, przy zabezpieczeniu słusznych praw wierzycieli, co wynikało z błędnej oceny zebranego materiału o którym mowa w pkt 1.

- nie uwzględnienie toczącego się postępowania w sprawie uzyskania koncesji na przemysłową eksploatację złoża piaskowca cergowskiego o zasobności ok. 9 milionów ton kamienia wycenionego przez (...) Spółka z o.o. na ok. 18.000.000 złotych i położonego na złożu (...) do których (...) SA ma wyłączne prawo uzyskane w przetargu publicznym. Prawo to wygaśnie i koncesja nie zostanie przyznana spółce w stosunku do której zostanie ogłoszona upadłość, a toczące się aktualnie rozmowy handlowe dotyczące rychłego wejścia branżowego inwestora strategicznego do spółki i jej dokapitalizowanie zostaną zerwane.

W oparciu o powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji oraz pozostawienie temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach instancji odwoławczej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie dłużnika zasługiwało na uwzględnienie w części odnoszącej się do pkt II zaskarżonego postanowienia.

Oddalając wniosek dłużnika o otwarcie postępowania sanacyjnego Sąd I instancji powołał się na wskazaną w art. 8 ust. 2 prawa restrukturyzacyjnego przesłankę braku uprawdopodobnienia zdolności dłużnika do pokrywania kosztów i zobowiązań powstałych po otwarciu postępowania.

Zgodnie z przepisem art. 8 Pr. R. Sąd odmawia otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego, jeżeli skutkiem tego postępowania byłoby pokrywdzenie wierzycieli. (ust. 1) Sąd odmawia otwarcia układowego lub sanacyjnego również, jeżeli nie została uprawdopodobniona zdolność dłużnika do bieżącego zaspokajania kosztów postępowania i zobowiązań powstałych po jego otwarciu. (ust. 2)

Dokonując w ramach postępowania zażaleniowego ponownej oceny sytuacji dłużnika w kontekście wskazanej w art. 8 ust. 2 Pr. Restr. przesłanki negatywnej Sąd Okręgowy uznał za przedwczesne oddalenie wniosku o otwarcie postępowania sanacyjnego. Należy podkreślić, że przy ocenie przesłanki braku zdolności dłużnika do bieżącego zaspokajania kosztów postępowania i zobowiązań wystarczające jest jedynie uprawdopodobnienie, że dłużnik będzie dysponował odpowiednim zasobem gotówki wystarczającym na bieżące spłaty kosztów oraz zobowiązania powstałe po otwarciu w/w postępowania. W świetle art. 8 ust. 2 Pr. Restr. wystarczy, że wnioskodawca uprawdopodobni prognozy dotyczące spłaty przyszłych kosztów i wykonania zobowiązań pieniężnych i niepieniężnych. Uprawdopodobnienie jest środkiem zastępczym wobec udowodnienia danej okoliczności. Nie daje ono pewności zajścia faktu, lecz jedynie wskazuje na taką możliwość, czyniąc dany fakt prawdopodobnym. Ustawodawca, łagodząc rygor w tym zakresie, uznał że nie jest kluczowe na etapie rozpoznania wniosku ustalenie, czy wszystkie potencjalne, ale z natury niepewne co do faktu powstania oraz wysokości koszty i zobowiązania zostaną w całości wykonane. Stwierdził też, że długotrwałe postępowanie dowodowe w tym przedmiocie może być szkodliwe dla toku postępowania oraz dla realizacji celów postępowania restrukturyzacyjnego właśnie. Nie ma więc potrzeby, aby składać rozbudowane wnioski dowodowe i przedkładać bardzo szczegółową analizę przepływów na zakładany pełny okres trwania postępowania. Konieczne jest jednak złożenie stosownej prognozy, opartej na wiarygodnych i bezpiecznych założeniach. Prognoza ta ma dotyczyć zarówno kosztów postępowania i zobowiązań pieniężnych, jak i zobowiązań niepieniężnych. (komentarz do art. 8, Filipiak Patryk (red.), Hrycaj Anna (red.), Prawo restrukturyzacyjne, LeX 2017)

Zgodnie z art. 207 p.r. koszty postępowania restrukturyzacyjnego obejmują opłaty i wydatki. Składają się na nie przede wszystkim koszty obwieszczeń, w szczególności: o otwarciu postępowania sanacyjnego, o dacie złożenia spisu wierzytelności, o zwołaniu zgromadzenia wierzycieli, o wydaniu postanowienia w przedmiocie stwierdzenia przyjęcia układu, o postanowieniu w przedmiocie zatwierdzenia układu, o zakończeniu postępowania restrukturyzacyjnego. Natomiast zobowiązania powstałe po jego otwarciu to wszelkie obowiązki o charakterze cywilnoprawnym, które powstały i stały się wymagalne w czasie trwania postępowania. Będą to także zobowiązania warunkowe z czynności i zdarzeń mających miejsce przed otwarciem postępowania, co do których warunków ziścił się po otwarciu.

Zdaniem Sądu Okręgowego, mając na uwadze wskazywane przez dłużnika we wstępnym planie restrukturyzacyjnym (k. 205-246) działania sanacyjne, jakie zamierza on podjąć po otwarciu postępowania nie można wykluczyć, co uczynił sąd I instancji, że w trakcie restrukturyzacji będzie dysponował odpowiednim zasobem gotówki wystarczającym na bieżące spłaty. Wg dłużnika będzie to możliwe m.in. dzięki sprzedaży części zbędnych nieruchomości i ruchomości, redukcji zatrudnienia, redukcji kosztów marketingu oraz pozyskania dodatkowego, restrukturyzacyjnego kredytu obrotowego na zasilenie bieżących potrzeb produkcji. Zaznaczyć w tym miejscu należy, że dodatnie przepływy pieniężne nie muszą wystąpić już z pierwszym momentem po otwarciu postępowania. Trzeba dopuścić pewien okres początkowy, kiedy to dłużnik lub zarządca przeprowadzi działania skutkujące obniżeniem kosztów lub zwiększeniem przychodów. Często dopiero po tych czynnościach działalność gospodarcza zacznie się bilansować.

Nadto badając zasadność wniosku o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego nie można pomijać celu tego postępowania wskazanego w treści art. 3 Pr. Restr. Zgodnie z tym przepisem celem tym jest uniknięcie ogłoszenia upadłości dłużnika przez umożliwienie mu restrukturyzacji w drodze zawarcia układu z wierzycielami, a w przypadku postępowania sanacyjnego - również przeprowadzenie działań sanacyjnych, przy zabezpieczeniu słusznych praw wierzycieli. W rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy oddalając wniosek o otwarcie postępowania sanacyjnego pominął wskazywaną przez żalącego okoliczność toczącego się postępowania w ramach którego dłużnik stara się pozyskać koncesję na przemysłową eksploatację złoża piaskowca cergowskiego w miejscowości K. na P. ze złoża (...) do którego (...) SA ma wyłączne prawo uzyskane w przetargu publicznym. Dłużnik planuje uruchomić produkcję elementów kamiennych z nowego złoża, a w tym celu rozpoczął poszukiwanie inwestora do wspólnej eksploatacji Kopalni w K.. Jak wynika z przedłożonej do zażalenia opinii (...) sp. z o.o. wartość tego złoża wyceniana jest na 18,4 mln. (k. 217-218v) Powyższe przedsięwzięcie dłużnika i związane z tym plany rozwoju spółki uprawdopodobniają przedstawione przez dłużnika listy intencyjne i deklaracje podmiotów (k. 247-249) zainteresowanych finansowym i rzeczowym udziałem w tym projekcie. Plany dłużnika rozwoju swojej działalności i szukanie dalszych możliwości rozwoju należy ocenić pozytywnie. Wskazują one na chęć kontynuowania działalności i zachowania swego przedsiębiorstwa, co przemawia za prowadzeniem restrukturyzacji w formie postępowania sanacyjnego. Postępowanie to prawdopodobnie umożliwi realizację zakładanych przed dłużnika planów redukcji części zatrudnienia, co przełoży się na optymalizację kosztów działalności i pozyskanie tą drogą środków na bieżące koszty.

Choć istotnie na etapie rozpoznawania wniosku przez Sąd Rejonowy na brak zdolności dłużnika do zaspokajania bieżących kosztów i zobowiązań wskazywał m.in. brak zapłaty przez dłużnika zobowiązań względem wierzyciela (...) SA w łącznej kwocie 4 452,55 zł, czy niski stan gotówki w kasie. Z drugiej strony sąd I instancji nie poczynił żadnych ustaleń w zakresie przewidywanych przybliżonych kosztów bieżących postępowania sanacyjnego. Według Sądu Okręgowego badanie zdolności dłużnika do zaspokajania bieżących kosztów i zobowiązań nie może być dokonywane w oderwaniu od planowanych przez niego działań sanacyjnych, które w rozpatrywanym przypadku wskazują, że dłużnik nie dąży do likwidacji swego przedsiębiorstwa, a wręcz przeciwnie zamierza rozwijać je i kontynuować działalność. Wydaje się mieć też rację skarżący, że o zdolności dłużnika do bieżącego zaspokajania kosztów postępowania i zobowiązań powstałych po jego otwarciu nie może stanowić stan środków finansowych na konkretny dzień, a wpływy i wydatki dłużnika w dłuższym okresie czasu. Jak zaś wynika z załączonej przez dłużnika historii operacji bankowych w (...) Banku S.A. oraz w (...) Banku (...) w S. od dnia otwarcia przyspieszonego postępowania układowego do dnia 13 lipca 2018 r. (k. 121-189) faktyczne obroty na rachunkach bankowych dłużnika są nieporównywalnie większe. I tak łączne obroty na rachunkach bankowych w (...) Banku S.A. i (...) Banku (...) wyniosły od dnia otwarcia

przyspieszonego postępowania układowego do dnia 13 lipca 2018 roku po stronie wpływów - 937.021,33 zł , a po stronie obciążeń - 917.390,08 zł.

Pamiętać przy tym należy, że zgodnie z art. 326 ust. 2 Pr. Restr. Sąd umorzy postępowanie, jeżeli dłużnik utracił zdolność do bieżącego zaspokajania kosztów postępowania i zobowiązań powstałych po jego otwarciu oraz zobowiązań, które nie mogą zostać objęte układem. W świetle w/w przepisu domniemywa się, że dłużnik utracił zdolność do zaspokajania zobowiązań, jeżeli opóźnienie w ich wykonywaniu przekracza trzydzieści dni. W zasadzie więc dla nowych wierzycieli nie ma ryzyka, że postępowanie będzie toczyło się z rażącym naruszeniem ich interesów w tym aspekcie.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska Sądu I instancji co do tego, że sytuacja dłużnika ustalona na podstawie materiału znajdującego się w aktach sprawy wskazuje na tym etapie, że nie będzie on zdolny do zaspokajania bieżących kosztów i zobowiązań, zważywszy, że w rozpoznawanej sprawie nie ustalono również stanu zobowiązań. Przedwcześnie Sąd Rejonowy zatem stwierdził, że zachodziła negatywna przesłanka otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego opisana w art. 8 ust. 2 pr.r. Dlatego działając na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 209 pr.r. Sąd Okręgowy uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Rejonowy ustali i zestawi ze sobą przewidywane koszty i zobowiązania a następnie dokona weryfikacji przedstawionych we wniosku dłużnika danych, co pozwoli dopiero rozstrzygnąć, czy okoliczności wskazane we wniosku i przedstawionej przez wnioskodawcę dokumentacji zostały uprawdopodobnione w kontekście art. 8 ust. 2 Pr. Restr. W razie braku możliwości dokonania samodzielnie takiej weryfikacji Sąd wyznaczy w postępowaniu o otwarcie tymczasowego zarządcę lub tymczasowego nadzorcę sądowego, stosownie do przesłanek z art. 38 i 40 p.u., który to podmiot dokona weryfikacji przedstawionych we wniosku danych pod kątem stanu finansów, majątku i przewidywanych kosztów celem oceny przesłanek z art. 8.1 i 2 pr.r. oraz oceni, czy plany i prognozy dłużnika są oparte na wiarygodnych i bezpiecznych założeniach (art. 286.1 pr.r. w zw. z art. 41 in fine pr.r. w zw. z art. 38.3 p.u. i art. 40 p.u.). Badając wniosek dłużnika Sąd będzie brał pod uwagę możliwość osiągnięcia celu postępowania restrukturyzacyjnego, którym stosownie do treści art. 3 ust. 1 pr.r. jest przede wszystkim uniknięcie ogłoszenia upadłości dłużnika, przy czym ocena, o której mowa powyżej, powinna być przeprowadzona z uwzględnieniem aktualnej sytuacji dłużnika. W świetle nadto stanu podanych przez dłużnika środków pieniężnych celowym będzie również wezwanie dłużnika o zaliczkę na wydatki postępowania o otwarcie postępowania sanacyjnego umożliwiające zweryfikowanie poprzez powołanie tymczasowego nadzorcy/tymczasowego zarządcy sytuacji finansowo majątkowej dłużnika przez pryzmat art. 8 pr.r.

Odnosząc się do zażalenia w zakresie pkt I zaskarżonego postanowienia, wskazać należy, iż złożenie wniosku przez dłużnika o umorzenie postępowania układowego i po uzyskaniu zgody na powyższe sędziego komisarza, sąd jest zobligowany do wydania postanowienia o umorzeniu, a powyższe nie jest uzależnione od pozytywnego/negatywnego rozpoznania wniosku konkurencyjnego o otwarcie postępowania sanacyjnego, a i sam dłużnik w uzasadnieniu swego zażalenia żadnych zarzutów w tym zakresie nie poczynił. W tym zakresie zatem zażalenie jako niezasadne zostało oddalone na podst. art. 385 kpc.